

NÂNG CAO Ý THỨC QUỐC PHÒNG CHO CÁN BỘ, CÔNG CHỨC CẤP XÃ ĐÁP ỨNG YÊU CẦU, NHIỆM VỤ BẢO VỆ TỔ QUỐC TỪ SỚM, TỪ XA

LÊ ĐÌNH QUY (*)

Tóm tắt: Để góp phần xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh trong tình hình mới, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa, ngoài việc huy động sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị từ Trung ương đến cơ sở thì việc chú trọng nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã là nhiệm vụ chính trị rất quan trọng trong giai đoạn hiện nay ở Việt Nam.

Từ khóa: Bảo vệ Tổ quốc; cán bộ, công chức cấp xã; ý thức quốc phòng.

Abstract: To contribute to building a strong national defense under new circumstances and meeting the requirements and tasks of protecting the Fatherland early and from afar, in addition to engaging the participation of the entire political system from the Central to grassroots level, focusing on raising national defense awareness for commune-level cadres and civil servants is a very important political task in the existing period in Vietnam.

Keywords: Protecting the Fatherland; commune-level cadres and civil servants; national defense awareness.

Ngày nhận bài: 26/12/2024

Ngày biên tập: 05/3/2025

Ngày duyệt đăng: 23/4/2025

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm và chăm lo xây dựng hệ thống cơ sở cấp xã và cán bộ, công chức cấp xã. Người đã tổng kết và rút ra bài học có ý nghĩa quan trọng khi đánh giá về cơ sở: “Cấp xã là gần gũi dân nhất, là nền tảng của hành chính. Cấp xã làm được việc thì mọi công việc đều xong xuôi”⁽¹⁾. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “Xây dựng đội ngũ cán bộ, trước hết là người đứng đầu có bản lĩnh chính trị vững vàng, có đạo đức trong sáng, năng lực nổi bật, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn, thử thách, dám hành động vì lợi ích chung, có uy tín cao và thực sự tiên phong, gương mẫu, là hạt nhân đoàn kết”⁽²⁾. Xuất phát từ vị trí, vai trò quan trọng của cán bộ, công chức cấp xã, để góp phần hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao, trong đó có nhiệm vụ xây dựng và thúc đẩy phong trào cách mạng của quần chúng ở cơ sở thì việc nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã đáp ứng yêu cầu bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa là một nhiệm vụ có ý nghĩa quan trọng và cấp thiết hiện nay.

V.I.Lênin từng nêu rõ: “Một cuộc cách mạng chỉ có giá trị khi nào nó biết tự vệ”⁽³⁾, đây là sự khẳng định trên cơ sở rút ra từ lý luận chủ nghĩa Mác và thực tiễn lịch sử trong các cuộc cách mạng diễn ra trên thế giới cho thấy: việc giành được chính quyền đã khó, song việc giữ vững chính quyền ấy và thành quả cách mạng còn khó khăn gấp bội. Lịch sử đấu tranh dựng nước và giữ nước của dân tộc ta qua mấy nghìn năm để lại nhiều kinh nghiệm quý báu, đồng thời cũng chỉ ra một vấn đề có tính quy luật là phải luôn chủ động bảo vệ đất nước từ lúc nước chưa nguy, sẵn sàng đối phó với các cuộc chiến tranh xâm lược của kẻ thù. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn: “Các Vua Hùng đã có công dựng nước, Bác cháu ta phải cùng nhau giữ lấy nước”⁽⁴⁾.

Có thể thấy, ý thức quốc phòng ở Việt Nam sớm được hình thành và phát triển từ đời này qua đời khác, trở thành giá trị tư tưởng chính trị, tinh thần và mang giá trị văn hóa, nhân văn, nhân đạo sâu sắc. Kế thừa kinh nghiệm nhân loại về bảo vệ thành quả cách mạng cùng truyền thống dựng nước và giữ nước của dân tộc, ý thức quốc phòng ở nước ta ngày càng phát triển, góp phần to lớn vào sự nghiệp xây dựng

(*) *ThS; Học viện Chính trị*

và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Ý thức quốc phòng của cán bộ, công chức cấp xã bao gồm nhận thức, quan điểm, tư tưởng lý luận, tình cảm, niềm tin, bản lĩnh chính trị và ý chí quyết tâm về nhiệm vụ phòng thủ, bảo vệ đất nước, được hình thành, phát triển trong lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc ta.

Những năm qua, Đảng, Nhà nước và hệ thống chính trị đặc biệt quan tâm xây dựng nguồn lực cán bộ, công chức cấp xã có trình độ lý luận chính trị, chuyên môn, nghiệp vụ, năng lực công tác, góp phần mở rộng dân chủ ở cơ sở, nâng cao đời sống của nhân dân, tạo đà vững chắc cho phát triển kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng. Đảng ta nhấn mạnh: “Tiềm lực quốc phòng và an ninh được tăng cường; thế trận lòng dân được chú trọng; thế trận quốc phòng toàn dân và thế trận an ninh nhân dân, nhất là trên các địa bàn chiến lược, trọng điểm được củng cố vững chắc”⁽⁵⁾ ở các địa phương và trên địa bàn cấp xã.

Tuy nhiên, thực tế hiện nay, một số cán bộ, công chức cấp xã chưa thật sự gương mẫu trong nhận thức và hành động, tinh thần, trách nhiệm, thái độ phục vụ nhân dân chưa tốt, có những biểu hiện quan liêu, hách dịch, xa rời quần chúng nhân dân; một bộ phận không nhỏ có khả năng nhận thức, tổ chức thực hiện và xử lý những tình huống phát sinh trong công tác còn lúng túng, nhất là trong giải quyết các vấn đề có tính chất phức tạp trên các lĩnh vực liên quan đến kinh tế - quốc phòng, quốc phòng với kinh tế... Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng đánh giá: “Việc kết hợp kinh tế, văn hóa, xã hội với quốc phòng, an ninh ở một số địa phương, đơn vị thiếu hiệu quả, còn biểu hiện chủ quan, mất cảnh giác, nặng về lợi ích kinh tế đơn thuần, trước mắt”⁽⁶⁾. Hạn chế trên tác động không nhỏ đến xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh, đòi hỏi cần nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã, đáp ứng yêu cầu sự nghiệp củng cố quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc trong bối cảnh và tình hình mới.

Để góp phần nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã trong giai đoạn hiện nay, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa, giữ nước từ khi nước chưa nguy, cần tập trung làm tốt một số nội dung sau:

Một là, giữ vững sự lãnh đạo của cấp ủy đảng, phát huy sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ của các tổ chức, các lực lượng trong việc tham gia nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã.

Tổ chức đảng, chính quyền, các cơ quan đoàn thể địa phương là chủ thể nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã hiện nay, chỉ trên cơ sở nâng cao nhận thức mới giúp cho các tổ chức và mỗi người có thái độ đúng, trách nhiệm cao đối với công tác này. Nội dung, hình thức, yêu cầu nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã cần phải được xác định và thể hiện rõ trong nghị quyết lãnh đạo hàng năm, trên cơ sở đó đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục để nâng cao nhận thức cho cán bộ, công chức cấp xã.

Căn cứ nghị quyết lãnh đạo của tổ chức đảng, các cấp, các lực lượng xây dựng và triển khai kế hoạch một cách thống nhất nhằm nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã đúng định hướng và có hiệu quả cao. Sự kết hợp chặt chẽ giữa các tổ chức trong hệ thống chính trị góp phần quan trọng nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã. Thông qua các hoạt động như tọa đàm, trao đổi về phát triển kinh tế - xã hội gắn với tăng cường, củng cố quốc phòng - an ninh trên địa bàn xã, giữa các xã trong cụm căn cứ làng xã, qua đó cung cấp thông tin, kinh nghiệm trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo nhiệm vụ phát triển kinh tế với quốc phòng, quốc phòng với kinh tế; đẩy mạnh các hoạt động tuyên truyền, giáo dục pháp luật, nhất là Luật Quốc phòng, Luật An ninh quốc gia, Luật Giáo dục quốc phòng và an ninh...; lan tỏa các giá trị văn hóa truyền thống, tình yêu quê hương đất nước sâu rộng trong nhân dân.

Nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã là hoạt động khó khăn, phức tạp, đòi hỏi phải được lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện chặt chẽ trên cơ sở nhận thức, trách nhiệm cao của các cấp, các ngành và nhân dân trên địa bàn, trước hết là của cấp ủy, chính quyền địa phương và các đoàn thể nhân dân mới tạo ra sức mạnh tổng hợp giúp cho nhiệm vụ này được tiến hành một cách chủ động, tích cực và hiệu quả, khắc phục được những khó khăn, vướng mắc trong thực tiễn.

Hai là, đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp kết hợp với chuẩn hóa đội ngũ giảng viên

giáo dục quốc phòng trong việc nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã.

Việc nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã hiện nay cần bám sát, có sự đổi mới sáng tạo từ cơ sở lý luận chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam. Tuy nhiên, ở mỗi thời kỳ lịch sử, do sự tác động của tình hình thế giới, khu vực, trong nước và yêu cầu, nhiệm vụ của cách mạng trong từng thời kỳ đó mà chương trình, nội dung, hình thức, biện pháp nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã phải được xác định một cách phù hợp với thực tiễn; kiên quyết khắc phục những biểu hiện tư duy cũ cứng nhắc, máy móc, rập khuôn trong bồi dưỡng nâng cao ý thức quốc phòng.

Bên cạnh đó, cần chú trọng nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, vì người giảng viên giữ vai trò quyết định chất lượng bồi dưỡng kiến thức quốc phòng - yếu tố quan trọng góp phần nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã. Khi cán bộ, công chức cấp xã nắm được nội dung kiến thức được trang bị về lý luận cùng những kinh nghiệm về quân sự, quốc phòng địa phương thông qua các hình thức tập huấn, bồi dưỡng nghiệp vụ, các hội nghị tổng kết hoạt động công tác quân sự, quốc phòng, họ sẽ có động lực chuyển hóa những nhận thức, hiểu biết thành tình cảm, niềm tin, ý chí và hành động cụ thể trong nâng cao ý thức quốc phòng của mình.

Ba là, phát huy tính tự giác, tích cực, chủ động trong việc tự bồi dưỡng ý thức quốc phòng của cán bộ, công chức cấp xã hiện nay.

Quá trình nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã hiện nay là kết quả của sự tác động biện chứng giữa điều kiện khách quan của quá trình bồi dưỡng với sự phát huy nhân tố chủ quan của chính chủ thể trong lĩnh hội, tiếp thu tri thức quốc phòng cùng kỹ năng tư duy và khả năng vận dụng lý luận vào thực tiễn. Trong đó, các điều kiện khách quan của quá trình bồi dưỡng dù có tác động mạnh mẽ đến đâu cũng không thể đạt hiệu quả cao nếu không có sự tự giác, nỗ lực từ nhân tố tự thân của người học. Do đó, cần khuyến khích để người học phát huy tính chủ động, tự giác, sáng tạo của mình trong học tập, rèn luyện cũng là yếu tố quyết định đến quá trình nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã hiện nay.

Nỗ lực của mỗi cán bộ, công chức cấp xã trong nâng cao ý thức quốc phòng chính là quá trình bản thân họ phải thấy được trách nhiệm, thái độ của mình trong tự nâng cao ý thức quốc phòng. Quá trình này, cán bộ, công chức cấp xã vừa là chủ thể, vừa là đối tượng của hoạt động giáo dục, do đó, họ phải chủ động, tích cực xây dựng kế hoạch, nội dung, chương trình, mục tiêu, biện pháp nâng cao năng lực nhận thức lý luận chính trị và đồng thời họ cũng là người thực hiện nội dung, chương trình đó. Thực chất đây là quá trình biến đổi nhận thức, tình cảm, ý chí của cán bộ, công chức cấp xã về vị trí, vai trò của hoạt động quốc phòng và sự tác động của các yếu tố bên ngoài tạo thành động lực cho họ trong nâng cao ý thức quốc phòng.

Bốn là, hoàn thiện các cơ chế hoạt động quốc phòng phù hợp với cán bộ, công chức cấp xã.

Cơ chế hoạt động quốc phòng phản ánh nguyên tắc hoạt động quốc phòng; là sự thể chế hóa chức năng, nhiệm vụ của từng tổ chức trong thực hiện nhiệm vụ quốc phòng. Vì vậy, hoạt động quốc phòng cần có cơ chế phù hợp mới mang lại chất lượng, hiệu quả trong việc nâng cao ý thức quốc phòng của cán bộ, công chức cấp xã hiện nay. Ngoài ra, cần có cơ chế phù hợp để bảo vệ cán bộ dám đấu tranh với những sai phạm trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững mạnh ở cơ sở.

Có thể khẳng định, cán bộ, công chức cấp xã là lực lượng nòng cốt trong tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện nhiệm vụ cách mạng ở địa phương, trong đó có nhiệm vụ xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân. Do đó, nâng cao ý thức quốc phòng cho cán bộ, công chức cấp xã sẽ góp phần trực tiếp nâng cao chất lượng các hoạt động quốc phòng ở cơ sở, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa./.

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 5, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.460.

(2),(5),(6) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.187, tr.68, tr.88.

(3) V.I.Lênin, *Toàn tập*, tập 37, Nxb CTQG-ST, H.2005, tr.145.

(4) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 5, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.210.